

SZAKDOLGOZAT

KONDÁCS KRISZTIÁN LÁSZLÓ
Gazdálkodási és menedzsment szak

Budapest

2023

Összefoglalás

Az államháztartás a központi állami szervek által irányított költségvetési rendszer összessége, amely a központi kezelésű költségvetést, a fejezeti kezelésű költségvetést, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait, az elkülönített állami pénzalapokat és az ezekhez kapcsolódó költségvetési szerveket foglalja magába. Az állami költségvetés megtervezése éves szinten történik, a költségvetési tervezetet minden évben a kormány készíti el és terjeszti elő törvényjavaslat formájában, melyet az Országgyűlés elfogad.

A Magyar Tudományos Akadémia az államháztartás része, a XXXIII. számú fejezeti előirányzata, az Magyar Tudományos Akadémia Titkársága irányítószervének, valamint saját intézményeinek igazgatási, gazdálkodási, pénzügyi, vagyonkezelési és ellenőrzési feladatait látja el, önállóan működő és gazdálkodó köztestületi költségvetési szerv.

Fejezeti kezelésű előirányzatainak költségvetéséből támogatásokat nyújt az államháztartáson belüli és kívüli szervezetek számára. A támogatások biztosítása pályázat vagy kérelem útján történik, a Magyar Tudományos Akadémia pályázati felhívást tesz közzé, majd témájától függően az aktuálisan felállított bizottság támogatói javaslatot terjeszt elő az Akadémia elnöke felé, aki támogatói döntést hoz. Ezt követően a támogató és a kedvezményezett közötti dokumentációk következnek, a támogatói okirat aláírásra és megküldésre kerül, majd a támogatási összeget a támogató rendelkezésre bocsátja a kedvezményezett számára elő-, vagy utófinanszírozással, egyösszegben, vagy részletekben.

A támogatások felhasználásáról szakmai, illetve pénzügyi elszámolási kötelezettsége van a kedvezményezettnek a támogató felé, a támogatás elszámolásának elfogadására és nyilvántartásból való kivezetésére, akkor kerül sor, amikor a támogatási időszak véget ért, valamint az esetlegesen keletkezett maradvány összege visszafizetésre kerül.

A Magyar Tudományos Akadémia kutatóközpontok, kutatóintézetek előirányzatát és az ennek részét képező 15 tudományos intézményt 2019-ben a kormány leválasztotta, a lecsatolt intézményekből pedig megalkotta az Eötvös Loránd Kutatási Hálózatot. A lecsatolás következtében a támogatások jelentős részének átadása megnehezült, államháztartáson belüli kedvezményezett számára a támogatás átadása előtt megállapodást kell kötni a fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításhoz. Ezzel ellentétben a saját intézmények számára a megállapodás megkötése nem szükséges, az MTA a saját

kutatóhálózatának közvetlenül adta át a támogatásokat, mint az intézetek, intézmények irányítószerve. Amennyiben a kutatóhálózat visszacsatolásra kerülne, a támogatások kiadásához szükséges megállapodások kötésének aránya átlagosan 77,8%-kal csökkenne, ezzel megkönnyítve a támogatások átadását és az ezzel kapcsolatos folyamatokat.

Az államháztartáson belüli és kívüli szervezetek támogatásának módjában több különbség is van, amely nehezíti a támogatások kiadását a két csoport számára, a két csoport a kedvezményezettek 88%-át teszik ki, így az ezen különbségek elmosása indokolt lenne a könnyebb kezelhetőség érdekében. A különbségek elmosása optimális és könnyebben kivitelezhető a költségterv esetében, az államháztartáson belüli szervezeteknek mintájára az államháztartáson kívüli szervezeteknek is számviteli rovatok szerinti bontásban lenne szükséges megadnia a költségtervet. Lehetőség még a támogatások államháztartáson belüliek számára történő finanszírozásához szükséges megállapodás megkötésében van. Megoldás lehet, ha a Magyar Tudományos Akadémia rendelkezne az előirányzatairól, melyet a Magyar Államkincstár rendelkezésére bocsájtana, aki pedig végrehajtja államháztartáson belül szervezetenként az előirányzat-átcsoportosításokat.

A támogatások kezelésével kapcsolatos folyamatok és dokumentációk többségében papír alapúak, ennek megoldásaként optimális egy elektronikus kezelőrendszer bevezetése, melyben a támogatással kapcsolatos lépések, folyamatok kezelése egy rendszeren keresztül történne. Az elektronikus támogatási rendszer bevezetése megkönnyítené a pályázatok kezelését, a döntéshozók statisztikák készítésével analitikusabb döntést hozhatnak, a dokumentumok kezelése és aláírással való hitelesítése, igazolása történhet elektronikus formában, a támogatással kapcsolatos személyek könnyebben aktualizálhatók, a szakmai és pénzügyi beszámolók és a kapcsolatos számlák, dokumentumok elektronikus rendszerbe való feltöltése áttekinthetőbb ellenőrizhetőséget ad, illetve a támogatás teljes időszaka alatt, és azután, a támogatással kapcsolatos statisztikák készítésével további folyamatoptimalizálási célok érdekében.